

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kilpailuneutraliteettiselvityksen suosituksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Museovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua arviomuistiosta asiassa VN/22263/2025 ja toteaa lausunnon osalta seuraavaa.

1. Museovirasto pitää lähtökohtaisesti kannatettavana suositusta julkisyhteisöille asetettavan itsearvioinnin dokumentointivelvoitteesta. On kuitenkin huomioitava, että julkisyhteisöihin kohdistuu yhä enenevässä määrin säännöksiä sekä dokumentointivelvoitteita, joista aiheutuu hallinnollista taakkaa. Mikäli dokumentointivelvoite säädettäisiin, tulee huolehtia, ettei siitä aiheudu liiallista hallinnollista taakkaa julkisyhteisöille. Mahdollisessa uudessa sääntelyssä tulee ainakin varata riittävä aika julkisyhteisöille itsearvioinnin ja dokumentoinnin laatimiseen. Kuten arviomuistiossakin on todettu, ei kaikissa julkisyhteisöissä ole välttämättä yhtä vahvaa tietämystä ja osaamista kilpailulainsäädännöstä. Näin ollen velvoitteen täyttämisestä tulisi olla saatavilla riittävästi ohjeistusta ja neuvontaa. Museovirasto pitää kannatettavana, ettei itsearviointidokumentaatiota ole tarkoitus julkistaa, vaan se toimitettaisiin KKV:lle sen pyynnöstä.

Museovirasto pitää myös kannatettavana suositusta kehittää kilpailuneutraliteettisääntöjä koskevia käytännön ohjeita etenkin itsearvioinnin dokumentoinnin tueksi.

2. Museovirasto kannattaa ehdotusta uudistaa neuvottelumenettelyä parantamalla sen tehokkuutta lisäämällä tiedonsaantia (itsearvioinnin dokumentaatiovelvoite) ja viestimällä selkeästi valvontaratkaisujen vaikutuksista julkisyhteisöjen menettelyihin ja toiminnan rakenteisiin

Museovirasto ei kannata seuraamusmaksun säätämistä seuraavin perustein. Museovirasto yhtyy perustuslakivaliokunnan kannanottoihin rangaistusluontoisten seuraamusmaksujen viranomaisen maksettavaksi määrittämisen ongelmallisuudesta. Viranomaisia valvoo jo nyt useampi eri instanssi,

kuten eduskunnan oikeusasiamies ja oikeuskansleri. Lisäksi viranomaisiin kohdistuu usein virkavastuu. Nykyinen neuvottelumenettely ja julkisyhteisöjen oma-aloitteinen ohjeiden ja neuvonnan pyytäminen voivat olla tehokkaampi keino edistää kilpailuneutraliteettia kuin seuraamusmaksun määrääminen. Kiellot ja uhkasakot ovat KKV:n ohjeistuksen ja neuvonnan rinnalla riittäviä keinoja varmistaa velvoitteiden noudattaminen. Lisäksi on huomioitava erityissääntelyn tulkinnanvaraisuudesta aiheutuvat haasteet. Toimenpidepyyntöjen määrää voitaisiin mahdollisesti lisätä muilla, mahdollisesti vähemmän negatiivisia vaikutuksia aiheuttavilla, keinoilla kuin seuraamusmaksun säätämällä. Esimerkiksi muistiossa mainittu parempi tiedottaminen neuvottelumenettelyjen/KKV:n selvitysten vaikutuksista kilpailuneutraliteettiin sekä käsittelyaikojen lyhentäminen joko lainsäädännön tasolla tai palvelulupauksella, voisivat myös lisätä toimenpidepyyntöjen määrää, mutta toisaalta eivät vähentäisi julkisyhteisöjen oma-aloitteista ohjeistuksen kysymistä KKV:lta. Muistion perusteella ei voida vetää sellaisia johtopäätöksiä, että velvoitteiden noudattamatta jättäminen johtuisi piittaamattomuudesta. Osaamisessa ja resursseissa sen sijaan voi olla puutteita ja toisaalta tulkinnan varainen erityislainsäädäntökin voi osaltaan vaikuttaa asiaan.

3. Museoviraston näkökulmasta suositus kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan määrittelystä ja markkinaehtaisen hinnoittelun vaatimuksen asettamisesta kilpailulaissa kuntalain ja hyvinvointialueesta annetun lain sijaan on kannatettava. Mikäli sääntelyllä olisi tarkoitus vahvistaa KKV:n nykyinen ratkaisukäytäntö lain tasolla valtion toimijoiden osalta, on tämä etenkin oikeusvarmuuden kannalta kannatettava ehdotus.

Riittävän resursoinnin ja valvonnan painopisteitä koskevien suositusten osalta Museovirasto toteaa seuraavaa. Arviomuistiosta ei ilmene konkreettisin perustein se, miksi katsotaan, että ennaltaehkäisevästä työstä olisi siirryttävä "kovan valvonnan" suuntaan. KKV on valvontaviranomaisena nimenomaan todennut, että ennaltaehkäisevä valvonta on vaikuttavinta valvontaa, eikä painopistettä tulisi tästä siirtää "kovaan valvontaan" vain sen vuoksi, että se näkyisi ulospäin sidosryhmille. Sidosryhmille näkyvyyttä voitaneen nostaa myös muilla keinoilla, kuten tiedottamisella.

Museovirasto pitää lähtökohtaisesti kannatettavana kannatettavaa, että kilpailuneutraliteetti näkökulma otetaan huomioon jo erityislakia säädettäessä.

4. Arviomuistiossa yhtenä suosituksena on kirjanpidon eriyttämistä koskevan raportointivelvoitteen säilyttäminen ja laadullisten tietojen keräämisen mahdollistaminen ja sen laajentaminen myös valtion harjoittamaan kilpailulliseen taloudelliseen toimintaan. Museovirasto toteaa, että mikäli raportointivelvoite laajennetaan myös viranomaisiin, tulee se toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu viranomaisille liiallista hallinnollista taakkaa erityisesti nykyisessä tiukassa taloustilanteessa.

Koivisto Iida-Maija
Museovirasto